

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ
ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ПРИМЉЕНО: 23. 09. 2021		
Орг. јед.	Број	Прилог
	30 / 156	

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национално тело за акредитацију
и обезбеђење квалитета
у високом образовању
Комисија за акредитацију
и проверу квалитета
Број: 612-00-00586/4/2020-03
Датум: 06. 09. 2021. године
Булевар Михајла Пупина 2
Београд

На основу члана 21. став 1. тачка 1) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021 и 67/2021 - др. закон), члана 30. став 1. и члана 33. Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, број 67/21), Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној дана 06. 09. 2021. године, донела је

ОДЛУКУ
о акредитацији студијског програма
Докторске академске студије (ДАС) – Дефектологија

Утврђује се да Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, са седиштем у Београду, у улици Високог Стевана 2, Београд, ПИБ: 101621989, Матични број: 07017766, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма Докторске академске студије (ДАС) – Дефектологија, и то у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичке науке и научне области Специјална едукација и рехабилитација за упис 15 (петнаест) студената у седишту Установе.

На основу ове одлуке, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању ће донети уверење о акредитацији студијског програма из става 1. ове одлуке.

О бразложење

Високошколска установа Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (у даљем тексту: ВШУ), са седиштем у Београду, у улици Високог Стевана 2, Београд, је дана 23. 12. 2020. године поднела Захтев за акредитацију студијског програма Докторске академске студије (ДАС) – Дефектологија, у даљем тексту: СП, под бројем 612-00-00586/2020-03.

У складу са чланом 21. став 2. тачка 1) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021

- аутентично тумачење, 67/2021 и 67/2021 - др. закон), Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) образовала је Поткомисију за образовно-научно поље Друштвено-хуманистичке науке (у даљем тексту: Поткомисија) ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлука о захтевима за акредитацију.

Комисија је усвојила Предлог за именовање рецензентске комисије на седници одржаној 01. 04. 2021. године, а директор Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању именовао је рецензентску комисију дана 02. 04. 2021. године.

Рецензентска комисија (у даљем тексту: РК) утврдила је чињенице од значаја за доношење одлуке о акредитацији СП увидом у поднету документацију и непосредним увидом у рад ВШУ. РК је дана 27. 05. 2021. године посетила ВШУ и након посете сачинила коначни извештај на српском и сажетак на енглеском језику, који укључује и евентуалне оправдане примедбе ВШУ, као и оцену квалитета анализираног СП, и поднела га Поткомисији на разматрање. На основу Извештаја РК, Поткомисија је поднела Извештај о оцени испуњености стандарда за акредитацију СП (у даљем тексту: Извештај) у коме је утврдила да су испуњени стандарди прописани Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма и предложила Комисији да донесе одлуку о акредитацији СП из диспозитива.

Комисија је, на седници одржаној дана 06. 09. 2021. године, на основу Извештаја Поткомисије и Извештаја РК, донела **Одлуку о акредитацији студијског програма Докторске академске студије (ДАС) – Дефектологија**, који се реализује на ВШУ у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичке науке.

Констатује се да је ВШУ доставила документацију у складу са захтевима Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“ број 13/2019) дана 23. 12. 2020. године.

На основу Извештаја РК, Извештаја Поткомисије и увида у поднету документацију за акредитацију СП, утврђена је испуњеност прописаних Стандарда за акредитацију студијског програма, сваког појединачно, што је документовано релевантним чињеницама.

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија

Поткомисија је констатовала да је РК испуњеност овог стандарда оценила оценом 10 (десет).

Факултет је Решењем Одбора за акредитацију научноистраживачких организација МПНТР акредитован за обављање научноистраживачке делатности и има усвојен Програм научноистраживачког рада. Однос броја докторских дисертација (48) према броју студената који су завршили мастер студије (787) у претходном петогодишњем периоду је 0,06. Однос броја наставника (79) и броја наставника који су укључени у научноистраживачке пројекте (52) је 0,66. Однос броја публикација у часописима у последњих десет година (790) и броја наставника (79) је 10. Факултет има потписане споразуме о сарадњи са сродним факултетима у земљи и иностранству. Укупно 56 наставника ангажованих са пуним радним временом задовољава критеријуме да буду ментори у изради доктората. Факултет је акредитован за обављање научно-истраживачке делатности. Приложена је комплетна документација: Збирни преглед броја одбрањених теза и објављених публикација (Табела П.1.); Збирни преглед научноистраживачких и уметничко-истраживачких пројеката који се тренутно реализују на универзитету (Табела П.2.); Листа научноистраживачких и уметничкоистраживачких пројеката који се тренутно реализују у високошколској установи (Табела П.3.); Листа особља високошколске

установе укљученог у научноистраживачке и уметничкоистраживачке пројекате (Табела П.4.); Збирни преглед научноистраживачких и уметничкоистраживачких резултата у установи у претходној школској години (Табела П.5.); Листа установа у земљи и свету са којима високошколска установа сарађује (Табела П.6.); Листа наставника запослених са пуним или непуним радним временом који су били ментори у изради доктората (Табела П.7.), као и Програм научноистраживачког рада и Решење о акредитацији научноистраживачке организације.

Стандард је испуњен у потпуности.

Стандард 1: Структура студијског програма

Поткомисија је констатовала да је РК испуњеност овог стандарда оценила оценом 9 (девет).

Рецензентска комисија, на основу достављеног акредитационог материјала констатује да студијски програм ДАС Дефектологија садржи све елементе предвиђене Законом и стандардима.

Студијски програм докторских студија Дефектологија траје три године или шест семестара (180 ЕСПБ). Циљ студијског програма је образовање и оснобавање докторанада за научноистраживачки рад у научном пољу друштвено-хуманистичких наука у научној области Специјалне едукације и рехабилитације. Он је усклађен са исходом студијског програма, дефинисаним као формирање стручњака са академским образовањем који поседује значајно проширену и продубљену знања у овој области, ослоњена на знање и вештине стечене током основних и мастер академских студија.

У првој и другој години, студенти изучавају два обавезна (први и други семестар) и пет изборних предмета (по један у првом и другом, два у трећем и један у четвртом семестру) од 22 понуђена предмета. Обавезни предмети су из подручја методологије научног истраживања и академског писања (по 15 ЕСПБ бодова). У прва три семестра, студент слуша четири изборна предмета из ужих научних области за које се определио (по 15 ЕСПБ бодова). У четвртом семестру студент бира један предмет који је у функцији самосталног објављивања научноистраживачких резултата (20 ЕСПБ бодова), пише и брани пројекат докторске дисертације (10 ЕСПБ бодова). Активну наставу у петом и шестом семестру чини научноистраживачки рад који носи укупно 40 ЕСПБ бодова. Израда и одбрана докторске дисертације носе по 10 ЕСПБ бодова. Завршетком студијског програма студент стиче осми ниво квалификација и звање доктора дефектолошких наука.

Рецензентска комисија констатује да структура студијског програма одговара захтевима стандарда, у погледу назива, циљева, исхода учења, услова уписа, начина извођења, услова преласка са других студијских програма.

Студијски програм докторских студија има најмање 50% ЕСПБ предвиђених за реализацију докторске дисертације. Овај број бодова одговара изборним предметима и студијском истраживачком раду везаним за тему дисертације и израду докторске дисертације.

Рецензентска комисија испуњеност овог стандарда сагледава кроз анализу Стандарда 4 у Извештају о самовредновању и оцени квалитета студијског програма. Констатује се да Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију редовно преиспитује циљеве студијских програма и њихову усклађеност са циљевима Факултета, структуром и садржајем основних, мастер и докторских студија, радно оптерећење студената, као и исходе и стручности које студенти добијају када заврше студије. Факултет има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија. Поштујући одредбе Закона о високом образовању, Стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, Стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских

установа, Стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма, донете од стране Националног савета за високо образовање, као и принципе потписане Болоњске декларације, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију је 2008. године донео Стратегију обезбеђивања квалитета из које су проистекли Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету. На тај начин Факултет се определио да систематски анализира, оцењује и побољшава квалитет у свим подручјима свога рада, а посебно у подручју студијских програма, наставном процесу и другим пратећим делатностима.

Квалитет студијских програма обезбеђује се сталним праћењем њихових циљева, структуре, оптерећености студената, осавремењивањем њихових садржаја, оцењивањем од стране студената и њихових послодаваца као и на друге погодне начине. Студенти активно учествују у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма и праћењу постигнутих исхода учења.

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, сви акредитовани студијски програми усклађени су са најмање три програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.

Као јаке стране, на основу SWOT анализе, показали су се: научна утемељеност студијских програма и њихова усаглашени са циљевима високошколске установе; њихова јасно дефинисана сврха и улога у образовном систему, као и усклађеност са исходима учења, и др.

Као слабе стране, јављају се: недовољна мотивисаност послодаваца за давање повратних информација из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама, као и ограничено могућности за извођење практичне наставе и стручне праксе, што потврђују и резултати анкете дипломираних студената.

У циљу отклањања уочених недостатака предложено је: веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма; уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма; унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду, и др.

Разматрањем Извештаја о самовредновању - Стандард 15: Квалитет докторских студија, рецензентска комисија констатује да Факултет перманентно самовреднује своје акредитоване студијске програме докторских студија, кроз активности Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Студенти се кроз активну наставу студијског истраживачког рада подстичу да перманентно раде на истраживањима и да своје научно-истраживачке резултате саопштавају на научним конференцијама, објављују у научним часописима са рецензијом и презентују јавности. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду континуирано прати и анализира напредовање студената. Циљ ових анализа је да се пружи боља подршка студентима докторских студија у будућности. Стално праћење, анализа и унапређење политике уписа студената на докторске студије подразумева и повремене корекције критеријума у рангирању студената, као и у броју примљених кандидата.

Као јаке стране, на основу SWOT анализе, показале су се: јасно дефинисане и добро спроведене мере за обезбеђење квалитета докторских студија и процедуре неопходне за одржавање квалитета; блиска сарадња ментора и доктораната; сарадња Факултета са већим бројем научних и образовних институција; компетентност наставника и ментора на докторским студијама, и др.

Као слабе тачке издвајају се: недовољни ресурси савремене истраживачке опреме и простора намењеног студентима докторских студија; недовољна промоција значаја и квалитета докторских студија; мали број нових научно-истраживачких пројеката па се нови студенти докторских студија теже укључују у већ постојеће пројекте, као и ограничени могућности запошљавања доктораната.

Предлог мера за унапређење квалитета обухвата следеће:

- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија;
- Доследно спровођење свих правила и критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација;
- Подизање свести о значају квалитета докторских студија за углед и репутацију Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију;
- Планирање материјална средстава за обезбеђење савремене опреме и литературе као и публиковање у савременим часописима, и др.

Стандард 1 је у потпуности задовољио постављене критеријуме.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Поткомисија је утврдила да је РК испуњеност наведеног стандарда оценила оценом 10 (десет).

Рецензентска комисија оцењује да је сврха студијског програма докторских студија Дефектологија јасно формулисана као формирање научних радника који су овладали потребним теоријским знањем и практичним вештинама неопходним за научноистраживачки рад у оквиру научне области Специјална едукација и рехабилитација, те усклађена са основним задацима и циљевима установе.

Студијски програм концептиран је тако да оспособи докторанде да самостално планирају и реализују оригинална и научно релевантна истраживања у ужој научној области за коју се определе, односно у областима Сурдологија, Тифлологија, Соматопедија, Теоријски и методски приступи у превенцији и третману поремећаја понашања, Методологија истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији, Психологија ометености, Психологија криминала и поремећаја понашања, Криминологија, пенологија и виктимологија, Социјална патологија и Неуропсихологија.

Завршетком студијског програма студенти ће бити обучени за: примену метода и поступака научноистраживачког рада; критичку анализу и процену истраживања других аутора; проналажење конкурса и припрему конкурсне документације за националне и међународне научноистраживачке пројекте; организовање научноистраживачког рада у складу са принципима академског интегритета и вредностима академске заједнице; дисеминацију научноистраживачких резултата; руководење стручним тимовима и обављање најсложенијих послова у планирању, програмирању, имплементацији и евалуацији специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у развоју и инвалидитетом; развијање академске сарадње на националном и међународном нивоу.

Констатује се да је сврха студијског програма усклађена са мисијом и циљевима Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и да задовољава критеријуме овога стандарда.

Стандард 2 је у потпуности задовољио постављене критеријуме.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Поткомисија је констатовала да је за овај стандард дата оцена 9 (девет).

Рецензентска комисија анализирала је да ли циљеви студијског програма укључују постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере. Констатовано је да су циљеви студијског програма усклађени са циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Општи циљ студијског програма докторских студија Дефектологија је стварање квалитетних стручњака и научника у научној области Специјалне едукације и рехабилитације који су усвојили највише етичке и професионалне стандарде.

Специфични циљеви овог студијског програма су стицање знања и вештина за:

- Праћење и критичку анализу савремене литературе из области сметњи и поремећаја вида, моторике, сензомоторике, слуха и поремећаја понашања,
- Претраживање база података из научне области Специјалне едукације и рехабилитације и других тангентних научних области,
- Осмишљавање и концептуализацију истраживачких тема,
- Дефинисање методологије која ће се применити у истраживању,
- Писање нацрта истраживачког пројекта,
- Планирање и организовање истраживачких активности,
- Анализу и извођење закључака на основу примењених статистичких метода,
- Писање научних радова,
- Приказивање и представљање резултата истраживачких пројеката,
- Промовисање и дисеминацију добијених истраживачких резултата,
- Осмишљавање начина за имплементацију постигнутих резултата у постојећу праксу,
- Популарисање научне области Специјалне едукације и рехабилитације,
- Сарадњу на стручним и научним пројектима у земљи и иностранству и
- Самокритични однос према резултатима рада, као и потребу за сталним стручним и научним усавршавањем.

Постављени циљеви студијског програма су у складу са националним и међународним стандардима истраживања и праксе у области специјалне едукације и рехабилитације.

Циљеви студијског програма су усклађени са циљевима Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Стандард 3 је у потпуности задовољио постављене критеријуме.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Поткомисија је констатовала да је за овај стандард дата оцена 9 (девет).

Рецензентска комисија констатује да је Установа доставила сву потребну документацију за овај стандард. Студијски програм докторских студија Дефектологија омогућује студентима стицање опште компетенције потребне за: а) самостално решавање практичних и теоријских проблема у научној области Специјалне едукације и рехабилитације; б) планирање, организовање и реализацију фундаменталних и развојних научноистраживачких пројеката; в) укључивање у реализацију међународних пројеката; г) креирање, евалуацију и дисеминацију нових поступака; д) креативно и независно деловање, засновано на критичком мишљењу и поштовању етичког кодекса дobre научне праксе; ђ) презентовање научних резултата у научним часописима и на научним

скуповима; е) пружање перманентног доприноса даљем развоју специјалне едукације и рехабилитације и тангентних научних области.

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне компетенције: а) темељно познавање уже научне области која је релевантна за израду докторске дисертације; б) адекватан избор и примена различитих метода квалитативних и квантитативних истраживања у изабраној ужој научној области; в) повезивање основних знања из различитих ужих научних области и примена тих знања у решавању истраживачких и практичних проблема; г) способност праћења савремене литературе и достигнућа у области специјалне едукације и рехабилитације; д) употреба информационо-комуникационих технологија у обогађивању знања из уже научне области.

Компетенције стечене савладавањем студијског програма омогућавају студентима даљи професионални развој у науци, образовању, привреди и јавном сектору.

Исходи учења усклађени су са Законом о Националном оквиру квалификација РС („Сл. гласник РС“, бр. 27/2018 и 6/2020). Завршетком студијског програма студент ће: а) знати да критички анализира и спроводи истраживања у области специјалне едукације и рехабилитације, са сврхом проширивања и редефинисања постојећих знања; б) умети да: решава кључне истраживачке проблеме; објасни и критикује теорије и истраживања и да представи научноистраживачке резултате; да развија нове инструменте и методе; в) бити способан да: самостално вреднује научноистраживачке резултате; покаже иновативност, научни и професионални интегритет и преданост развоју науке; дизајнира, анализира и имплементира истраживања са оригиналним и значајним научним доприносом; управља интердисциплинарним и мултидисциплинарним пројектима; самостално успоставља научну сарадњу на националном и међународном нивоу.

Установа је доставила Додатак дипломи са свим потребним елементима.

Стандард 4 је у потпуности задовољио постављене критеријуме.

Стандард 5: Курикулум

Поткомисија је констатовала да је РК за овај стандард дала оцену 9 (девет).

Студијски програм докторских студија Дефектологија траје три године или шест семестара (180 ЕСПБ). Курикулум студијског програма чини 29 наставних предмета, од тога 7 обавезних и 22 изборна. Сви предмети су једносеместрални. У првој години слушају се два обавезна и два изборна предмета (по један из два изборна блока). После одслушаних и положених предмета у вредности од 37 ЕСПБ бодова, студент уписује другу годину на којој слуша један обавезан и три изборна предмета (по један из три изборна блока). Обавезан предмет у четвртом семестру обухвата израду и одбрану пројекта докторске дисертације. Студент уписује трећу годину докторских студија након одслушаних и положених предмета из прве и друге године. На трећој години предвиђени су научноистраживачки рад, израда и одбрана докторске дисертације.

Број бодова који одговара изборним предметима износи 52,78% од укупног броја бодова који одговара свим предметима студијског програма.

Општи захтеви везани за припрему докторске дисертације су: објављивање једног рада садржински повезаног са докторском дисертацијом у којем је студент једини или први аутор у часопису категорије М20 или М51; израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације пред комисијом коју чине потенцијални ментор и два наставника који реализују наставу на студијском програму докторских студија; реализација научноистраживачког рада који је у функцији израде докторске дисертације; израда и одбрана докторске дисертације. Специфични захтеви везани за припрему докторске дисертације за сваку ужу научну област дати су у Табели 5.3. Општим актом Факултета прописан је поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације.

На првој и другој години активна настава се састоји од предавања (25%) и студијског истраживачког рада, док на трећој години активну наставу чине само часови студијског истраживачког рада.

Од укупног броја ЕСПБ бодова предвиђених за реализацију докторских студија, 50% односи се на докторску дисертацију.

Рецензентска комисија детаљно је анализирала у Књизи предмета опис предмета, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге податке. На основу анализе констатовала је да су тражени подаци коректно наведени.

Високошколска установа приложила је уз овај Стандард табеле са следећим показатељима:

Спецификација предмета на студијском програму докторских студија(Табела 5.1.);Распоред предмета по семестрима и годинама студија(Табела5.2.);Захтеви везани за припрему докторске дисертације(Табела5.3.);Листа предмета на докторским студијама(Табела 5.4.); као и Статут (прилог је исти као у документацији за установу); Књига предмета у документацији и најави институције (<http://www.fasper.bg.ac.rs/akreditacija2020/docs/def/DAS/Knjiga-predmeta.pdf>) и Правилник о докторским студијама.

Студијски програм докторских студија Дефектологија траје три године или шест семестара (180 ЕСПБ).Курикулум студијског програма чини 29 наставних предмета, од тога 7 обавезних и 22 изборна. Сви предмети су једносеместрални. У првој години слушају се два обавезна и два изборна предмета (по један из два изборна блока). После одслушаних и положених предмета у вредности од 37 ЕСПБ бодова, студент уписује другу годину на којој слуша један обавезан и три изборна предмета (по један из три изборна блока). Обавезан предмет у четвртом семестру обухвата израду и одбрану пројекта докторске дисертације. Студент уписује трећу годину докторских студија након одслушаних и положених предмета из прве и друге године. На трећој години предвиђени су научноистраживачки рад, израда и одбрана докторске дисертације.

Број бодова који одговара изборним предметима износи 52,78% од укупног броја бодова који одговара свим предметима студијског програма.

Општи захтеви везани за припрему докторске дисертације су: објављивање једног рада садржински повезаног са докторском дисертацијом у којем је студент једини или први аутор у часопису категорије М20 или М51; израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације пред комисијом коју чине потенцијални ментор и два наставника који реализују наставу на студијском програму докторских студија; реализација научноистраживачког рада који је у функцији израде докторске дисертације; израда и одбрана докторске дисертације. Специфични захтеви везани за припрему докторске дисертације за сваку ују научну област дати су у Табели 5.3. Општим актом Факултета прописан је поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације.

На првој и другој години активна настава се састоји од предавања (25%) и студијског истраживачког рада, док на трећој години активну наставу чине само часови студијског истраживачког рада.

Од укупног броја ЕСПБ бодова предвиђених за реализацију докторских студија, 50% односи се на докторску дисертацију.

Рецензентска комисија детаљно је анализирала у Књизи предмета опис предмета, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге податке. На основу анализе констатовала је да су тражени подаци коректно

наведени.

Високошколска установа приложила је уз овај Стандард табеле са следећим показатељима:

Спецификација предмета на студијском програму докторских студија(Табела 5.1.);Распоред предмета по семестрима и годинама студија(Табела5.2.);Захтеви везани за припрему докторске дисертације(Табела5.3.);Листа предмета на докторским студијама(Табела 5.4.); као и Статут (прилог је исти као у документацији за установу); Књига предмета у документацији и најави најави најавија институције (<http://www.fasper.bg.ac.rs/akreditacija2020/docs/def/DAS/Knjiga-predmeta.pdf>) и Правилник о докторским студијама.

Стандард 5 је у потпуности задовољио постављене критеријуме.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Утврђено је да је овај стандард оцењен оценом 9 (девет).

Програм трећег циклуса докторских академских студија ДАС - Дефектологија на Универзитету у Београду Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију садржи баланс могућности развијања научно-истраживачких компетенција студената младих доктораната у главним гранама савремене дефектологије, као и стручних компетенција за научно засновано решавање сложених проблема превенције и рехабилитације сметњи и поремећаја слуха, вида, говора, интелектуалног функционисања, моторике, неадаптираног понашања и других развојних тешкоћа деце и младих.

Број ЕСПБ бодова по семестрима, годинама студија и укупно у складу је са стандардима који се постављају за докторске студије у Србији и свету. Већи је број изборних него обавезних предмета. Оптималан је однос часова предавања, самосталног истраживачког рада (СИР) студената, припреме и одбране докторске дисертације. Сажети силабуси већине предмета ослањају се на раније реализоване тангентне програмске садржаје на првом и другом циклусу студија дефектологије и других комплементарних студијских програма.

Скоро све часове (97,33 %) наставе изводе наставници са пуним (100%) радним временом на овом Факултету. ДАС-Дефектологија програм упоредив је са интенцијама, структурама и главним садржајима докторских академских студија дефектологије на следећим иностраним високошколским установама:

- Prevencijska znanost i studij invaliditeta, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska;
- Specialni pedagogika, Pedagogicka fakulta, Univerzita Karlova, Češka и
- Izobraževanje učiteljev in edukacijske vede, Univerza v Ljubljani Pedagoška fakulteta, Ljubljana, Slovenija.

На основу наведених чињеница, запажања и осврта, може се констатовати да је овај студијски академски програм докторских студија ДАС - Дефектологија научно-методолошки развијен, свеобухватан и углавном усаглашен са акредитованим програмима докторских студија дефектологије у другим земљама.

Стандард 6 је у потпуности задовољио постављене критеријуме.

Стандард 7: Упис студената

Поткомисија је констатовала да је овај стандард оцењен оценом 9 (девет).

Упис на докторске академске студије врши се на основу конкурса који расписује Универзитет у Београду, а спроводи Факултет у складу са правним актима Универзитета у Београду и Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. Број студената који се уписују у прву годину у складу је са просторним и наставничким капацитетима, као и друштвеним потребама за профилом стручњака које образује студијски програм.

У прву годину студијских програма докторских академских студија могу се уписати лица која су завршила мастер академске студије, односно интегрисане академске студије са најмање 300 ЕСПБ бодова и општом просечном оценом од најмање 8, лица која имају завршене најмање четврогодишње студије према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању са просечном оценом најмање 8, лица која су завршила мастер академске студије, односно интегрисане студије, са најмање 300 ЕСПБ бодова, са општом просечном оценом мањом од 8 и објављеним научним радовима у часописима са листе ресорног министарства, као и лица која су стекла академски назив магистар наука по прописима који су важили до доношења Закона о високом образовању.

Рангирање кандидата за упис на студијски програм докторске академске студије Дефектологија врши се на основу опште просечне оцене, дужине студирања у месецима и објављених радова у претходне две године, при чему се узимају у обзир само они радови где је кандидат међу прва три потписана аутора или коаутора, а који су бодовани према Правилнику о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача.

Сви услови и процедуре уписа наведени су у Конкурсу за упис студената – Прилог 7.1.

Стандард 7 задовољава све постављене критеријуме.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Утврђено је да је овај стандард оцењен оценом 9 (девет).

Начини континуираног оцењивања и формирања завршне оцене на испиту дефинисани су Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију док су поступци пријаве, оцене и одбране докторске дисертације уређени Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама Факултета.

Оцењивање студената врши се на основу поена које студенти остварују испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем завршног дела испита. Предиспитне обавезе подразумевају присуство и активност на вежбама и предавањима, израда и одбрана истраживачког пројекта, писање семинара и научноистраживачких радова. Завршни испит се полаже писменим, усменим или писменим и усменим путем. Укупан број поена које студент може да оствари износи 100, од чега најмање 30, а највише 70 испуњавањем предиспитних обавеза. Успех студената на предмету исказује се оценама од 5 до 10.

Услов за пријаву теме докторске дисертације представља одслушан четврти семестар и положени сви испити, док је услов за одбрану докторске дисертације и објављен најмање један рад у научном часопису у којем је кандидат једини и први аутор, а који је повезан са темом докторске дисертације. Одбрана докторске дисертације врши се пред трочланом комисијом коју чине потенцијални ментор и два наставника који реализују наставу на студијском програму докторских студија.

Стандард 8 задовољава све постављене критеријуме.

Стандард 9: Насавнно особље

Утврђено је да су чланови РК овај стандард оценили оценом 9 (девет).

Већина наставника (70 или 94,72%) и сарадника са пуним радним временом на сва три циклуса студија на овом Факултету за специјалну едукацију и рехабилирацију Универзитета у Београду, а од 50 наставника ангажованих у докторским академским студијама ДАС - Дефектологија скоро сви наставници (97,33%) су у пуном (100%) радном односу. Академско особље овог Факултета континуирано је ангажовано у научно-истраживачком раду. Током задњих 10 година објавили су 212 научних радова у референтним међународним часописима који су на листи ресорног министарства науке. У току је реализација 6 научно-истраживачких пројеката. Факултет сарађује са 30 високошколских и истраживачких установа у Србији и иностранству. На овом Факултету одбрањено је 221 магистарских радова, 186 докторских дисертација, што значи да наставници имају менторско искуство које ће омогућити припрему, оцену и одбрану докторских дисертација у овом програму који се акредитује. Репсектујући наведене чињенице, може се закључити да су наставници ове високошколске установе компетентни за реализацију докторских академских студија планираних у програму ДАС – Дефектологија.

РК нема примедби на испуњеност овог стандарда.

Стандард 9 испуњава у потпуности постављене критеријуме.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Поткомисија је констатовала да је овај стандард оцењен оценом 10 (десет).

На основу приложене документације констатује се да је укупна површина додељена на коришћење високошколској установи 6992,6 m². Расположиви простор за извођење наставе и научно истраживачки рад обухвата учионице у згради Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у Улици Високог Стевана 2, простор додељен на коришћење у Улици Светог Саве 16-18 и учионице и амфитеатре у наставним базама које се користе на основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи са другим установама. У приложеној документацији достављени су докази да се образовно научни процес изводи у одговарајућим просторијама, амфитеатрима, слушаоцима, кабинетима за наставу, учионицама. Обезбеђени су докази о оствареној пословно техничкој сарадњи са другим, образовним, здравственим и социјалним установама које су научно наставна база Факултета. Укупан број студената на свим студијским групама и свим нивоима студија је 1430, укључујући 90 студената који похађају докторске академске студије, на студијском програму Дефектологија, за који високошколска установа подноси захтев за акредитацију, чиме је обезбеђено 4,88 m², чиме је у потпуности задовољен задати критеријум од 4m² по студенту.

Обезбеђен је адекватан простор за наставнике и сараднике, деканат и секретаријат, студентску службу, студентски парламент и остале, рачуноводствено административне, службе, укупне површине 380,1m².

Студентима је обезбеђен библиотечки фонд и приступ базама података у обиму потребном за остварење програма докторских студија, за израду докторских дисертација и научноистраживачки рад. Библиотека Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже фондом од 8615 библиотечких јединица (6929 монографских публикација, 286 серијских публикација, 182 докторске дисертације и 1218 магистарских и мастер радова). Постоји могућност коришћења библиотечких фондова других научно истраживачких организација са којима Факултет има потписане споразуме о сарадњи.

За извођење студијског програма обезбеђена је потребна информациона технологија. Факултет располаже са неопходном техничком опремом и уређајима потребним за научно истраживачки ради подршку наставном процесу, десктоп рачунаре, видеопројекторе, плазма телевизоре, беле табле, таблет и лаптоп рачунаре, фотоапарате,

камере, средства за гласовно снимање и сл.. Потребна опрема се обезбеђује и кроз сарадњу са другим научно истраживачким организацијама са којима Факултет има потписане споразуме.

Факултет поседује библиотечко информациони центар у оквиру кога има Интернет читаоницу са двадесет рачунара. Библиотека је повезана са рачунским центром Универзитета у Београду преко Академске мреже и тако остварује контакт са свим чланицама Универзитета у Београду. Факултет има сарадњу са Народном библиотеком Републике Србије, КОБСОН и СЦИ индекс базом података, као и са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Факултет има Програм научноистраживачког рада и буџет за његову реализацију. Средства за научноистраживачки рад обезбеђују се из сопствених прихода Факултета и кроз сарадњу са другим научноистраживачким организацијама.

Факултет је обезбедио одговарајуће људске, просторне, техничке, библиотечке и друге ресурсе примерене карактеру студијског програма докторских студија Дефектологија и броју студената који се уписују.

Закључује се да је Стандард 10 у потпуности испуњен.

Стандард 11: Контрола квалитета

Утврђено је да је овај стандард оцењен оценом 10 (десет).

Рецензентска комисија је детаљно анализирала прилоге које је установа дала за оцену испуњености овог стандарда имајући у виду резултате Извештаја о самовредновању установе и Извештаја о самовредновању студијског програма.

Установа је доставила потребну документацију: Табелу 11.1. Листа чланова комисије организационих јединица задужених за квалитет на Установи; Прилог 11.1. Извештај о резултатима самовредновања Установе; Извештај о самовредновању студијског програма; Прилог 11.2. Јавно публикован документ – Политика обезбеђења квалитета- Установе; Прилог 11.3. Правилник о уџбеницима на Установи; Прилог 11.4. Извод из Статута Установе којим се регулише оснивање и делокруг рада организационих јединица задужених за квалитет.

Факултет има усвојену Стратегију обезбеђивања квалитета која дефинише опредељење Факултета да континуирано и систематски ради на унапређивању система управљања квалитетом у свим областима рада. Стратегијом су прописане мере, субјекти и подручја обезбеђења квалитета укључујући и курикулум, наставу, резултате научноистраживачког рада проистекле из докторских дисертација, наставнике, менторе и ефикасност студија.

Праћење квалитета докторских дисертација и спречавање плахијаризма регулисани су одредбама Правилника о изменама и допунама Правилника о докторским студијама Факултета. Контрола квалитета студијског програма се обавља сваке четврте године.

Према Статуту Факултета (чл. 55), у Комисији за обезбеђење и унапређење рада Факултета представници студената које бира студентски парламент чине 20% чланова.

ВШУ за студијски програм докторских академских студија Дефектологија има формулисану стратегију обезбеђења квалитета, чији је интегрални део самовредновање. Контрола квалитета подразумева процену испуњености сваког од стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, који су дати у правилнику Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету усвојеном од стране Наставно-научног већа Факултета.

Квалитет студијског програма обезбеђује се сталним праћењем циљева, структуре, оптерећености студената, осавремењивањем њихових садржаја, оцењивањем од стране студената и послодавца као и на друге погодне начине. Значајну улогу у обезбеђењу квалитета програма имају наставници који дају почетне предлоге садржаја и структуре програма као и Наставно-научно веће које те предлоге разматра и усваја.

У складу са концепцијом контроле квалитета, формира се Комисија за обезбеђење квалитета, из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Комисија спроводи одговарајуће процедуре, анализира релевантне информације и подноси извештај о самовредновању студијског програма.

Високошколска установа је доставила Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета за 2020. годину (Прилог 11.1.).

У процесу самовредновања, у оквиру Стандарда 1 – Стратегије обезбеђивања квалитета може се констатовати да је Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију има Стратегију обезбеђења квалитета која представља дугорочну оријентацију у остваривању образовних, научно-истраживачких, стручних и других активности које се остварују на Факултету.

У оквиру Стандарда 2 - Начини и поступци за обезбеђење квалитета прописани су Правилником о обезбеђењу квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета (оба документа су на сајту Факултета). На Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију за обезбеђење квалитета задужени су наставници и сарадници, ненаставно особље, студенти, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада, Наставно-научно веће, Веће за мастер, специјалистичке и докторске студије, Изборно веће, органи управљања и вођења послова. Факултет формира Комисију за обезбеђење и унапређење квалитета рада коју чине представници наставног особља, ненаставног особља и студената. Надлежност и начин рада Комисије, њен састав и начин избора утврђени су Статутом Факултета, Стратегијом обезбеђивања квалитета, Правилником о обезбеђењу квалитета рада Факултета и Одлуком о образовању Комисије. Чланове Комисије именује Наставно-научно веће, а председника Комисије именује Наставно-научно веће на предлог декана.

У оквиру Стандарда 3: Систем обезбеђења квалитета, може се констатовати да се поступак самовредновања на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију спроводи од 2008. године. Комисија за праћење и унапређивање наставе најмање једном годишње извештава Наставно-научно веће Факултета о својим активностима праћења и унапређења наставног процеса на Факултету, а сваке три године се спроводи евалуација квалитета свих студијских програма према стандардима које је усвојило Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању. Извештај о самовредновању поред анализе нивоа испуњености стандарда квалитета садржи и предлог корективних и превентивних мера. Примена корективних и превентивних мера усвојених у оквиру Извештаја о самовредновању доводи до унапређења одређених области рада Факултета.

У оквиру Стандарда 5: Квалитет наставног процеса, Установа је посвећена сталном унапређењу квалитета наставног процеса.

Статутом Факултета и Правилником о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма, наставе и услова рада дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса и педагошког рада, као и поступци за праћење, контролу, оцењивање и унапређивање наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника.

Факултет подржава професионалну (истраживачку и стручну) делатност својих наставника, сарадника и студената од опште интереса, као и јавно представљање и објављивање резултата такве делатности, у складу са финансијским планом Факултета.

У оквиру Стандарда 6: Квалитет научно-истраживачког уметничког и стручног рада, високошколска установа ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета. Нормативно је предвиђено да студенти активно учествују у праћењу и унапређивању квалитета рада Факултета, што је обезбеђено Статутом Факултета и кроз низ других аката (Стратегија обезбеђења квалитета, Акциони план за спровођење стратегије, Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета рада на Факултету, Правилник о самовредновању наставе и Правилник о обезбеђењу квалитета рада факултета). Сва документа су јавно доступна на сајту Факултета.

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета - Факултет обезбеђује услове и инфраструктуру прикупљања и обраде података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања (законе, правилнике, услове за спровођење анкета и сл.). Ови услови и инфраструктура омогућавају континуирано прикупљање информација, вршење периодичне провере у свим областима релевантним за обезбеђење квалитета и јавну доступност тих података.

РК сматра да је институционални систем управљања квалитетом могуће даље усавршавати тако што ће се у постојеће нормативе унети измене и допуне којима ће се детаљније утврдити надлежности свих лица које учествују у систему обезбеђења квалитета. Битно је даље радити на унапређењу система корективних мера и још интензивнијем укључивању студената у систем контроле квалитета. Наставнике и сараднике је могуће даље едуковати за коришћење савремених наставних технологија и примену нових облика и метода рада са студентима, у циљу подизања квалитета наставе и квалитетнијег професионалног оснобавања студената за будуће занимање и/или наставак образовања. Такође, важно је оснобавање студената да критички и објективно процењују квалитет.

Стратегија обезбеђења квалитета јавно је доступна на сајту Факултета, на страници http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html, афирмишући принципе Болоњске декларације кроз организацију наставе на свим нивоима студија и кроз научноистраживачки рад, како на нивоу Факултета, активношћу свих субјеката обезбеђења квалитета, тако и у јавности, учешћем у активностима професионалних, стручних, државних и друштвених организација и тела, сарадњом са другим научним и образовним институцијама, реализацијом пројекта националног и међународног карактера, организацијом научних и стручних скупова и учешћем на научним скуповима сродних научних институција.

Стандард 11 у потпуности испуњава прописане критеријуме.

Стандард 12: Јавност у раду

Утврђено је да је овај стандард оцењен оценом 9 (девет).

Установа поседује дигитални репозиторијум на сајту Факултета (<http://www.fasper.bg.ac.rs/repo/repositorijumi.html>) на коме се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, извештаји комисија за оцену дисертације, подаци о менторима и саставу комисија, као и подаци о научним радовима кандидата чије је објављивање било предуслов за одбрану. Одбрањене докторске дисертације и извештаји о њиховој оцени трајно се чувају у Националном репозиторијуму дисертација у Србији (НРДуС).

Информације о менторима, њиховој компетентности и претходним менторствима доступни су јавности на сајту Факултета.

Стандард 12 задовољава све постављене критеријуме.

ПРЕПОРУКЕ

Предлог мера и активности за унапређење квалитета високошколске установе

- У претходним циклусима студија докторанти су имали прилику да упознају скромна дидактичка знања (у једносеместралном предмету Педагогија са дидактиком), а од њих ће се очекивати да поред осталих истражују и проблеме инклузивне наставе, школе, инклузивног образовања и васпитања и да учествују у програмима стручног усавршавања наставника за унапређивање инклузивне наставе. Зато би им била корисна савремена дидактичка сазнања о планирању, извођењу и вредновању различитих иновативних модела инклузивне наставе у којој су и ученици са лакшим развојним сметњама и поремећајима. У даљем праћењу и развијању овог програма докторских студија ДАС - Дефектологија пожељно је размислити о евентуалном укључивању (макар изборних) примера ради предмета: Индивидуализација и инклузија у образовању ђеце и младих са препрекама у учењу и учешћу, Истраживање и унапређивање инклузивног образовања, Дидактичке основе инклузивне наставе;
- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија;
- Доследно спровођење свих правила и критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација;
- Планирање материјалних средстава за обезбеђење савремене опреме и литературе, као и публиковање у савременим часописима и др.
- Битно је даље радити на унапређењу система корективних мера и још интензивнијем укључивању студената у систем контроле квалитета.
- Такође, важно је оспособљавање студената да критички и објективно процењују квалитет.

На основу свега напред наведеног и предлога Поткомисије, Комисија је на седници одржаној дана 06. 09. 2021. године једногласно донела **Одлуку о акредитацији студијског програма Докторске академске студије (ДАС) – Дефектологија**, сагласно члану 21. став 1. тачка 1) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021 и 67/2021 - др. закон), којим је прописано да Комисија одлучује о захтеву за акредитацију и спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високог образовања.

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

Председник Комисије

_____
Проф. др Ана Шијачки

